

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TEMEL SEVİYE A1 YAZMA SORUNLARI: AFGANİSTAN ÖRNEĞİ

Muammer NURLU¹, Adem KUTLU²

Öz

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi gün geçtikçe gelişmekte ve geniş bir alana yayılmaktadır. Türkçenin öğretimini daha kolay ve sistemli hale getirmek için bilimsel çalışmaların önemi çok büyüktür. Türkiye'nin dünyadaki itibarının artması ile birlikte Türkçeye olan talep daha da artacaktır. Ekonomik, ticari, eğitim ve askeri yönden ilişki kurmak isteyen toplum ve bireyler Türkçe öğrenmek için çalışacaktır. Bu durum ise Türkçeyi istenilen düzeyde öğretebilecek bir devlet politikasını, müfredat programını, araç-gereçlerin geliştirilmesini ve yardımcı okuma setlerinin hazırlanmasını gerekli kılmaktadır. Bu çalışmamızın amacı, Türkçe öğrenen Afgan öğrencilerin temel seviyede yapmış oldukları yazma hatalarını analiz etmek ve çözüm önerileri sunmaktır. Ayrıca Afganistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi adı altında herhangi bir çalışmanın olmayışı da araştırmacıların bu çalışmaya yönlendirilmesinde bir etkidir.

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemine göre belge tahlili ile belgesel kaynak derlemesi modeli kullanılmıştır. Araştırmacılar, konusu ile ilgili mevcut kaynakları inceleyip değerlendirmiş, ortaya çıkan hatalar ve çözüm önerileri hakkında görüş bildirmiştir. Çalışmanın verilerini A1 seviyesi yazılı sınavları, öğretmen görüşleri ve araştırmacı gözlemleri oluşturmaktadır. Çalışmada elde edilen tüm veriler tek tek incelenmiştir. İnceleme sonucunda yapılan yanlışlar tespit edilmiş ve yazım, ek, kelime yanlışlıkları olarak tablolar hâlinde gruplandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancılarla Türkçe Öğretimi, Yazma sorunları, Afganistan*

¹ Prof.Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, mnurlu@gazi.edu.tr

² Öğretim Görevlisi, Kara Harp Okulu, Temel Bilimler Bölümü, akutlu@kho.edu.tr

THE ISSUE OF A1 LEVEL SPELLING MISTAKES IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: THE CASE OF AFGHANISTAN

Abstract

Teaching Turkish as a foreign language is developing and spreading over a wide area day by day. In order to make teaching Turkish easier and more systematic, scientific researches play a great role. The more Turkey gains esteem in the world, the more demand for Turkish language arises. Individuals and communities that want to establish economical, commercial, educational, and military relations will, presumably, endeavor to learn Turkish. This requires a curriculum, a state policy which aims to teach Turkish at the desired level, development of educational tools, and the preparation of reading materials.

The aim of this study is to analyze and provide solutions to spelling mistakes made by Afghan students learning Turkish at the beginning level. Also, the lack of studies that aim to teach Turkish as a foreign language in Afghanistan is another factor that triggered researchers to study in this field.

In this study, document analysis and compilation of documentary source models are used in accordance with qualitative research model. The researchers dissect available sources, evaluate them, and express their opinions about the mistakes and the solution proposals they have spotted. The data of the research consist of A1 level written examinations, teachers' opinions and researchers' observations. All the data obtained in the study are analyzed in details. As a result of the analysis, grammar mistakes were determined and classified into three groups; spelling mistakes, suffix and prefix mistakes, and lexical mistakes.

Keywords: *Teaching Turkish to Foreigners, Spelling Mistakes, Afghanistan*

Giriş

Dünyada yabancı dil öğretiminin geçmişi uzun yıllara dayanmaktadır. Ülkeler arasında ticari, askerî, siyasi ve ekonomik ilişkilerin kurulması ile ortak bir dilde anlaşma ihtiyacı gün geçtikçe artmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ise köklü bir geçmişe dayanmamaktadır. Özellikle Türk cumhuriyetlerinin kurulmasının ardından Orta Asya ve Balkanlardaki ülkeler ile geliştirilen ilişkiler sonucunda Türkçenin yabancılara öğretimi hususu daha büyük önem kazanmıştır.

Günümüzde ise bu alanda yapılan bilimsel çalışmalar hızla artmaktadır. Fakat Türkiye’de Türkçenin yabancılara öğretilmesinde görev alacak akademisyenleri yetiştirmek için kurulmuş bir lisans programı bulunmamaktadır. Bu eksiklik, sayılı üniversitelerimizin bünyesinde yer alan yüksek lisans programları ile giderilmeye çalışılmaktadır.

Türkçenin öğretimini daha kolay ve sistemli hâle getirmek için bilimsel çalışmaların önemi çok büyüktür. Türkiye’nin dünyadaki itibarının artması ile birlikte Türkçeye olan talep artacaktır. Ekonomik, ticari, eğitim ve askerî yönden ilişki kurmak isteyen toplum ve bireyler Türkçe öğrenmek için çalışacaktır. Bu durum ise Türkçeyi istenilen düzeyde öğretebilecek bir devlet politikasını, müfredat programını, araç-gereçlerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Dil, iki temel beceri üzerine kurulmuş dört alt beceriyi kapsamaktadır. Anlama(Okuma-Dinleme) ve anlatma (Yazma-Konuşma) becerileri arasından en karmaşık zihinsel süreçleri işleyen beceri ise yazmadır. Bu sebeple temel seviyeden başlanarak dilin doğru öğretilmesi için bu karmaşık yapıları barındıran yazma becerisinin gereksinimlerini öğretmek gerekmektedir. Bu çalışmayı hazırlamadaki amacımız yurtdışında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin temel seviye (A1) yazma becerisinde öğrenme eksikliklerini tespit etmek ve çözüm önerileri sunmaktır.

Bu fikirden yola çıkılarak yapılan bu çalışmada Afgan öğrencilerin temel seviye yazma sorunları incelenmiştir. Yine alan yazın incelendiğinde Afganistan’da yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili beceri temelli herhangi bir çalışmanın olmayışı araştırmacıları bu çalışmayı yapmaya yönlendiren sebeplerden birisi olmuştur.

Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar

Yabancı dil öğretimi zaman ve ciddi bir takip gerektiren zorlu bir süreçtir. Doğru dilsel girdilere ihtiyaç olan bu süreçte çeşitli zorlukların olması da kaçınılmaz bir gerçektir. Burada önemli olan bu hataları

zamanında ve doğru biçimde düzeltmek ve doğrusunu göstermektir. Dilbilgisi tüm becerileri bir araya getiren bir harç gibidir. Bir dile ait dilbilgisi kazanımlarının tek başına edinilmesi ile dilin öğrenilmediği gibi, onsuz tüm beceriler eksik ve tamamlanmamış olacaktır. Bu sebeple çalışmada incelediğimiz yazma verilerinde dilbilgisel yapıların irdelenmesi gerekmektedir.

Tüm bu sorunları etkileyen çeşitli sebepler bulunmaktadır. Bunlar hedef dil, ana dil, öğretim ortamı, malzeme ve öğreticidir. Özellikle temel seviyede dil sorunlarını tespit etmek hem öğreticinin hem de öğrencinin işini kolaylaştıracaktır. Dil öğretiminde yapılan sorunların tespiti ve çözümü için çalışmaların yapılması gerekmektedir. Alan yazın incelendiğinde bu sorunların tespiti ve çözümü ile ilgili araştırmaların yapıldığı görülmüş ancak bu çalışmaların hem daha özel hem de daha kapsamlı hâle getirilmesi ile dil sorunlarının daha hızlı çözüme ulaşacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda alanda karşılaşılan sorunlarla ilgili çalışmalar şu şekildedir:

Nurlu (2014) Fransa’da Türk dilinin öğretimini incelediği çalışmasında, Paris’teki Türklük Araştırmaları Birimi öğrencilerinin Türk dili derslerinde sesbilim ve sesbilgisinin ayrıntılarını ele aldıklarını belirtmiştir. Türkçedeki sese dayalı çözümler, ünlü ve ünsüzlerin dildeki görevleri, sesbirim, biçim ve ağızların yanı sıra vurgu ve vurgulamadaki etkenlerin de derslerde belletildiğini ifade etmiştir.

Okatan (2012) Polis Akademisinde yaptığı çalışmada, Arapça ve Farsça konuşan yabancı öğrencilerin ünlü harfleri öğrenmeleri ve kullanmalarının çok zor ve uzun zaman isteyen bir konu olduğunu belirtmiş, yeni Türkçe öğrenen öğrencilerin duydukları kelimeyi yazıya dökmekte problem yaşadıklarını ifade etmiştir.

Kara (2010) Gazi Üniversitesi’nde Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin karşılaştıkları problemleri şu şekilde sıralamıştır: Birleşik fiillerde yapılan yanlışlıklar, öğrenilen geçmiş zaman kipinin yanlış kullanımı, hâl eklerinin yanlış kullanılması, isim tamlamasında yapılan yanlışlıklar, şahıs zamirlerinin kullanıldığı cümlelerde şahıs ekinin kullanılmaması ile ilgili yapılan yanlışlıklar.

Tunçel (2013) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi TÖMER’de yaptığı başlangıç seviyesi öğrencilerinin yazma yanlışlıkları çalışmasında

çok yapılan yanlışlıkları şu şekilde sıralamıştır: Eklerin yazımında tespit edilen sorunlar, büyük ünlü uyumunun kullanımı, ünsüz benzeşmesi, iyelik, hal, soru, kip, ilgi ve çoğul eklerinin yazımı ile ilgili sorunlardır. Bunların dışında ünsüz yumuşaması, yumuşak “ğ” harfinin ve büyük harflerin kullanımı, sayıların, dil ve ırk isimlerinin yazımı, kesme, noktalama ve soru işaretlerinin kullanımları ile ilgili sorunları tespit etmiştir.

Şahin (2008) ise çalışmasında, gündelik hayata dair sorulan sorularda öğrencilerin verdikleri cevapların çoğunlukla olumlu olduğu, sorulan soruların günlük hayattan uzaklaştıkça cevapların da olumsuzlaştığını belirtmiştir. Ancak bu genellemenin yazma becerisi için pek geçerli olmadığını çünkü öğrencilerin günlük hayatta daha çok konuşma, dinleme ve okuma becerilerini kullandıklarını ifade etmiştir. Yazma becerisinin biraz daha mecbur kalındıkça kullanılan bir beceri durumunda olduğunu, bunun da yazma becerisinin gelişmesinde olumsuz bir etken olduğunu belirtmiştir.

Derjaj (2005), Arnavut öğrencilerin yaptıkları dil yanlışlıklarının başında Türkçe zamanları karıştırdıkları, ad durum eklerinde hatalar yaptıkları, ünlü uyumu kullanımında zorlandıkları, ad tamlaması, bağlaçların kullanımı ve eklerin kullanılması konularında yanlışlıklar yaptıklarını ifade etmiştir.

Çalışmanın amacı, Afganistan’da öğrenim gören Afgan öğrenciler için dil öğrenmedeki sıkıntıları ortaya çıkarmak, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen ve başlangıç seviyesinde yer alan Afgan öğrencilerin yazma çalışmalarında ne tür hataların olduğunu tespit etmek ve bu hataların önlenmesi adına öneriler sunmaktır. Afgan öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmelerine ilişkin herhangi bir çalışmanın olmayışı da araştırmanın bir amacını oluşturmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın alt amaçları şu şekilde belirlenmiştir.

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A1 seviyesi Afgan öğrencilerinin sıklıkla yaptıkları yazım yanlışlıkları nelerdir?
2. Çalışmanın hedefindeki A1 seviyesi öğrencilerinin sıklıkla yaptıkları ek ve kelime yanlışlıkları nelerdir?

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmamızda nitel araştırma yöntemine göre belge tahlili ile belgesel kaynak derlemesi modeli kullanılmıştır. Araştırmacılar, konusu ile ilgili mevcut kaynakları inceleyip değerlendirmiş, ortaya çıkan hatalar ve çözüm önerileri hakkında görüş bildirmiştir. Elde edilen veriler içerik çözümlemesine tabi tutulmuştur. Öğrencilerin yazılı sınav kâğıtları olan bu veriler değerlendirilmiştir. A1 seviyesi yazılı kâğıtlarının tamamı değerlendirilmiş ayrıca dersi veren okutman ile görüşülerek öğrencilerin sınıf içinde derse karşı tutum ve davranışları hakkında bilgi alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Kabil Askerî Lisesi'nde temel seviye Türkçe dersi alan 94 Afgan lise öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada evrenin tamamına ulaşılmıştır. Evrenin tamamını Afgan öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrenciler haftada 3 saat olmak üzere bu güne kadar yaklaşık 144 saat Türkçe dersi almışlardır.

Sınırlılıklar

Çalışma Kabil Askerî Lisesi'nde öğrenim gören Türkçe sınıflarındaki 94 öğrenci ile sınırlıdır. Öğrencilerin tamamı Afganistanlıdır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada elde edilen veriler üç yolla toplanmıştır.

- Öğretim dönemi içerisinde A1 seviyesinde yapılan sınavlar
- Lisede derse giren okutmanın görüş ve önerileri
- Çalışmanın kuramsal boyutları ile benzerlik gösteren makale, tez ve akademik çalışmaların incelenmesi.

Verilerin Analizi

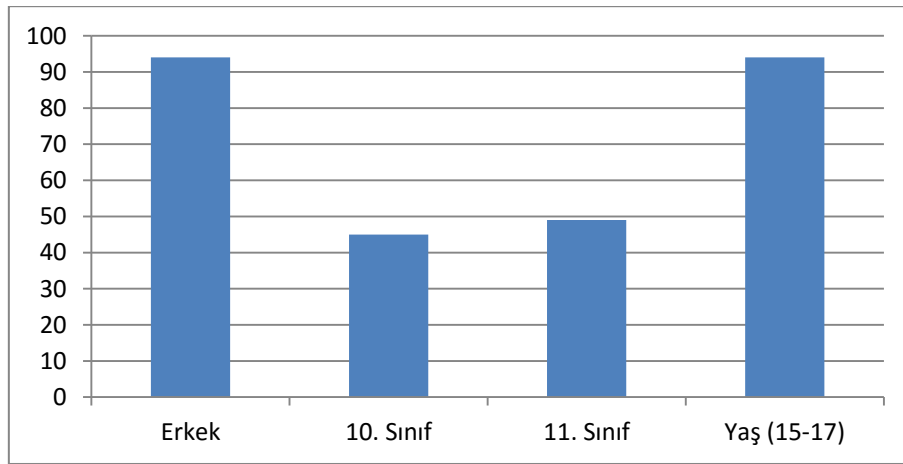
Çalışmada elde edilen tüm veriler tek tek incelenmiştir. İnceleme sonucunda yapılan yanlışlar tespit edilmiş ve bu veriler alanda çalışan bir başka okutmana incelenmiş ve kontrol ettirilmiştir. Veriler bilgisayar ortamında gruplandırılmış ve gruplar şu şekilde oluşturulmuştur.

- Yazım yanlışlıkları
- Ek yanlışlıkları
- Kelime yanlışlıkları

Bu başlıklar altına toplanan veriler aynı zamanda tablolar hâlinde de verilmiştir. Yanlış kullanımların karşısına doğru kullanımları da eklenmiştir.

Bulgular ve Yorum

Çalışmada kullanılan yazılı kâğıtlarındaki kişisel bilgi formları da incelenmiş, bu bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Öğrencilerin tamamı temel düzey A1 seviyesinde lise öğrencileri olup Afganistanlıdır.

Tablo 1: Afgan öğrencilerin sınıf, yaş ve cinsiyete göre dağılımları

Öğrencilerin yazılı kâğıtlarından elde edilen veriler tasnif edilmiştir. Tespit edilen yanlışlıklar doğruları ile birlikte grup başlıkları altında gösterilmiştir. Özellikle dil öğretiminde temel seviyede olan öğrencilerin yaptıkları yanlışlıkları doğru tespit etmek, erken çözüm bulmada yardımcı olabilir.

Yazım Yanlışlıkları

Bu bölümde öğrencilerin harf, yüklem yanlışlıkları, şahıs eki, söz dizimi ve zamanların yanlış kullanımlarına yer verilecektir. Yanlışların doğru biçimleri de tabloda belirtilmiştir. Yapılan yanlışla ilgili tekrarlar parantez içerisinde gösterilmiştir.

Tablo 1: Yazım Yanlılıkları

	Harf Yanlılıkları	Doğru kullanım
1	Nasilsen? (23)	Nasılsın?
2	O da Türkçe öđreniyor mu? (3)	O da Türkçe öđreniyor mu?
3	perşambe (7)	perşembe
4	babamın adi (22)	babamın adı
5	benim adem Ali.	benim adım Ali.
6	Siz nasilsiniz? (9)	Siz nasılsınız?
7	cumartasi (4)	cumartesi.
8	Evet ben Türkçe beleyorum.	Evet ben Türkçe biliyorum.
9	O da Türkçe öđreniyor mi?	O da Türkçe öđreniyor mu?
10	Bin Kunduzda yaşıyorum.	Ben Kunduzda yaşıyorum.
11	Sının adın ne?	Senin adın ne?
12	Resim duvarda yk.	Resim duvarda yok.
13	Senin adın ne?	Senin adın ne?
14	O kitap okuyor m?	O kitap okuyor mu?
15	Ben 17 yaşıdayım. (11)	Ben 17 yaşıdayım.
16	Ben de memnun oldum huşakal.	Ben de memnun oldum hoşçakal.
17	Cume	Cuma.
18	Benim dört kardeşim var.	Benim dört kardeşim var.
19	Benim adım (7)	Benim adım
20	Tahar'da yaşıyorum	Tahar'da yaşıyorum
21	Nasilsin? (10)	Nasılsın?
22	Ben onuu sınıfta đrenciyim	Ben onuncu sınıfta đrenciyim
23	Perşembe (9)	Perşembe
24	Ben de iyim.	Ben de iyiyim.
25	İyi güner Ahmet.	İyi günler Ahmet.
26	Sınıfta đrenciler var.	Sınıfta đrenciler var.
27	Nasılsınız?	Nasılsınız?

28	Sen Türkçe biliyor musun?	Sen Türkçe biliyor musun?
29	Ben on sekiz yaşındayım	Ben on sekiz yaşındayım
	Yüklem Yanlışlıkları	Doğru kullanım
1	Beş kardeşim (3)	Beş kardeşim var.
2	Benim babam mühendesder	Benim babam mühendistir.
3	On bir sınıfta	On birinci sınıfta okuyorum
4	Sınıfta öğrenciler	Sınıfta öğrenciler var
5	Benim üç kardeşimler	Benim üç kardeşim var

	Şahıs Eki Yanlışlıkları	Doğru kullanım
1	Ben öğrencim	Ben öğrenciyim
2	Ben sınıfta ders çalışıyor (13)	Ben sınıfta ders çalışıyorum
3	Ben 18 yaşında (7)	Ben 18 yaşındayım
4	O kitap okuyorsun.	O kitap okuyor
5	Siz çok iyi Türkçe konuşuyorum (9)	Siz çok iyi Türkçe konuşuyorsunuz
6	O kitap okuyor musun? (11)	O kitap okuyor mu?
7	Evet biz Türkçe öğreniyorlar.	Evet biz Türkçe öğreniyoruz
8	Siz çok iyi Türkçe konuşuyor. (16)	Siz çok iyi Türkçe konuşuyorsunuz.
9	Evet ben Türkçe biliyor (7)	Evet ben Türkçe biliyorum
10	Siz çok iyi Türkçe konuşuyoruz (6)	Siz çok iyi Türkçe konuşuyorsunuz
11	Ben öğrencüm	Ben öğrenciyim
12	Ben 17 yaşındım	Ben 17 yaşındayım
	Söz Dizimi Yanlışlıkları	Doğru kullanım
1	Sen Türkçe biliyorsun mu?	Sen Türkçe biliyor musun?
2	Askeri Lisede biz Türkçe dil öğreniyoruz.	Biz Askeri Lise 'de Türkçe öğreniyoruz.
3	Ben çok seviyorum Türkçe dersi.	Ben Türkçe dersini çok seviyorum.
4	Ben öğrenciyim 11 sınıfta	Ben 11. sınıfta öğrenciyim.
5	Ben sınıfta 11 okuyorum	Ben 11. sınıfta okuyorum

6	Ben çok seviyorum Kabil Askerî Lisesinde	Ben Kabil Askerî Lisesini çok seviyorum
	Zamanların Yanlış kullanımı	Doğru kullanım
1	Ben çok iyi ders çalışıyorum. (7)	Ben çok iyi ders çalışıyorum.
2	Ben sınıfta ders çalışıyorum (8)	Ben sınıfta ders çalışıyorum
3	Ben çok iyi ders çalışıyorum (2)	Ben çok iyi ders çalışıyorum
4	Ben Türkçe biliyorum (8)	Ben Türkçe biliyorum
5	Biz çok iyi Türkçe konuşuyoruz. (7)	Biz çok iyi Türkçe konuşuyoruz.
6	Sen Türkçe biliyor musun? (4)	Sen Türkçe biliyor musun?
7	İyi bir subay olmak isteyorum (7)	İyi bir subay olmak istiyorum
8	Ben çok iyi ders çalışıyorum (2)	Ben çok iyi ders çalışıyorum
9	Ben çok iyi ders çalışıyorum	Ben çok iyi ders çalışıyorum
10	Milletimi çok seveyorum	Milletimi çok seviyorum

Ek yanlışlıkları

Bu bölümde, eklerin yazımında yapılan yanlışlar tespit edilmiş ve tablo hâlinde gösterilmiştir. Bu yanlışlar bulunma hâl eki, ilgi eki, iyelik eki ve soru ekinin yanlış yazımı olarak gruplandırılmıştır.

Tablo 2: Ek yanlışlıkları

	Hâl Eki Yanlışlıkları	Doğru kullanım
1	Baba çarşdı (9)	Baba çarşıda
2	Baba çarşide (7)	Baba çarşıda
3	Ben sınıft ders çalışıyorum (4)	Ben sınıfta ders çalışıyorum
4	Baba çarşıta (11)	Baba çarşıda
5	Anne evda (12)	Anne evde
6	Sınıf öğrenciler var	Sınıfta öğrenciler var
7	Baba çarşı	Baba çarşıda
8	Ben Kabilda oturuyorum	Ben Kabil'de oturuyorum
9	Anne eve	Anne evde

10	Ben kabil yaşıyorum	Ben kabilde yaşıyorum
	İlgi Eki Yanlışlıkları	Doğru kullanımı
1	Ben dört kardeşim var. (19)	Benim dört kardeşim var.
2	Benim babam adı Said. (5)	Benim babamın adı Said.
3	Sen adın ne? (6)	Senin adın ne?
4	Babam adı Agha	Babamın adı Agha
5	Seni adın ne?	Senin adın ne?
6	Babanım adı Merzahan	Babamın adı Merzahan
	İyelik Eki Yanlışlıkları	Doğru kullanım
1	Sizin adın ne? (4)	Sizin adınız ne?
2	Babamın adım Vusim. (4)	Babamın adı Vusim.
3	Babamın adın Safiullah (3)	Babamın adı Safiullah
4	Benim baba öğretmin	Benim babam öğretmen
5	Senin adı ne? (6)	Senin adın ne?
6	Senin adınız ne?	Senin adın ne?
7	Benim sekiz kardeş var. (11)	Benim sekiz kardeşim var.
8	Senin adeniz ne?	Senin adın ne?
	Soru Eki Yanlışlıkları	Doğru kullanım
1	Sen Türkçe biliyor sunmu?	Sen Türkçe biliyor musun?

Kelime yanlışlıkları

Bu bölümde öğrencilerin yanlış kullandığı veya eksik yazımdan kaynaklanan kelime yanlışları tablo hâlinde gösterilmiştir. Bazı yanlışlarda cümlenin tamamı tabloda gösterilmiş, kelimenin bir bağlam içerisinde olması sağlanmıştır.

Tablo 3: Kelime yanlışlıkları

	Kelime Yanlışlıkları	Doğru kullanım
1	Üç yüz sikiz dokuz	Üç yüz seksen dokuz
2	Ben beş kardaşız	Biz beş kardeşiz
3	Ben on bir sınıfta ders okuyorum	Ben on birinci sınıfta ders okuyorum
4	Ben Türkçe öğrenciyim	Ben Türkçe öğreniyorum
5	Benm adm Zabihullah	Benim adım Zabihullah
6	Ben Kabilde yuşeurum	Ben Kabilde yaşıyorum
7	Ben 16 yaşendeyim	Ben 16 yaşındayım
8	O kitap okıyor mu	O kitap okuyor mu?
9	Ben spor siveyrum	Ben spor seviyorum
10	Resim duvarda diğl.	Resim duvarda değil
11	Ben Kunduzda oteriyorum	Ben Kunduzda oturuyorum
12	Ben ders çarşıyorum	Ben ders çalışıyorum
13	Ben Kunduz'da ütüruyorum	Ben Kunduz'da oturtuyorum
14	Kardeşim tır şafuri	Kardeşim tır şoförü
15	Babamın maslğı öğretmen.	Babamın mesleği öğretmen.
16	Kuş ağçta	Kuş ağaçta
17	Ben her saba sport yapıyorum	Ben her saba spor yapıyorum
18	Ben ders okyorm	Ben ders okuyorum

Tablo 2: Yapılan Yanlışlıkların Başlıklara Göre Dağılımı

Bulguların Değerlendirilmesi

Çalışmanın genelinde ve yukarıdaki tablodan yola çıkarak yapılan yanlışlıkların neler olduğu ve bu yanlışlıkların nasıl giderilebileceği üzerinde durulması gerekmektedir. En çok hatasının yapıldığını görmekteyiz. Bunun en büyük sebebi ise Türk alfabesinin Farsçadan farklı olması ve Türkçedeki ünlü-ünsüz uyumlarının Farsçada olmamasıdır. Türkçedeki ünlüler ile kurulan kelimeler Farsçada sadece 4 harfle gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple alfabeden başlanarak Türkçedeki ünlüler ve ünsüzlerin kelimedeki bol bol gösterilmesi gerekmektedir. Bunu yaparken dilbilgisi kuralı olarak vermekten ziyade dinleme ve görsellere dayalı etkinliklerden yararlanılmalıdır. Harflerin yazımındaki yanlışlıklardan sonra en çok yapılan yanlışlığın kelimelerin yazımındaki yanlışlıklar olduğu görülmektedir.

Kelime öğretimi dil öğretiminin vazgeçilmez bir parçasıdır. Kelime öğretimi için yapılacak çalışmaların artırılması bu tür hataları en aza indirecektir. Bu hususta kelime öğretimi için daha çok okuma etkinlikleri yaptırılmalı, haftalık kelime ödevleri ve alıştırmaların içerisinde seviyeye

uygun kelimeler eklenmelidir. Afgan öğrencilerin hedef dil ortamından uzak oluşları, araç gereç eksikliği ve her ne kadar temel becerilerin tamamı uygulanmaya çalışılsa da merkez ağırlığın dilbilgisine kaymasından dolayı dil öğretiminde bu tür hataların sayısı artmaktadır.

Çalışmada karşılaşılan diğer bir yanlışlık ise, alan yazında üzerine birçok çalışma yapılmış hâl ve iyelik eklerinde yapılan yanlışlardır. Veriler incelendiğinde genellikle bu eklerin ya hiç yazılmaması yada yanlış yazılmasından kaynaklı olduğu görülmektedir. Bunun önlenmesi için şu çalışmalar yapılabilir. İlk olarak bu eklerin öğretimi için okuma metinlerinden yararlanmak gerekmektedir. Öğrenci bir dilbilgisi kuralı olan bu ekleri öğrenmek için çok okuma yapmalı, kısa okuma metinleri içerisinde boşluklar bırakılarak uygun eklerin getirilmesi istenmelidir. En önemlisi ihtiyaçlardan birisi de hangi hal ekinin hangi fiille birlikte kullanıldığını gösteren, örnekler içeren ve yabancılar için anlaşılabilir tanımı olan bir fiillerin hal ekleri ile kullanımı sözlüğü hazırlanmalıdır.

Zamanların yanlış kullanımı, yabancılar Türkçe öğretiminde karşılaşılan diğer sorunlardan biridir. Verilere bakıldığında zaman eklerinin kelimeye eklenmesi esnasında ses olaylarına dikkat edilmemesi ve daha çok her kelimeye +yor ekinin getirilmesi şeklinde yanlışlıkların yapıldığı görülmektedir. Bunun önlenmesi için ise şimdiki zaman ekinin +yor olarak öğretilmesi yerine +ıyor, +iyor, +uyor, +üyor şeklinde fiilin ünlü uyumuna göre öğretilmesi daha doğru olabilir. Çünkü Türkçede fiil kökü ile –yor eki arasına ünlü uyumuna göre sesli harfler gelmektedir. Ayrıca eğer fiil kökü ünlü harf ile bitiyorsa buna göre ünlü değişimi gerçekleşmektedir. Verilere bakıldığında yapılan yanlışların çoğu bu ünlüleri hiç eklememek veya yanlış seçim yapmaktır.

Tüm bu hususların yanı sıra öğretimin yapıldığı ortam, öğretim malzemeleri, dil farklılıkları ve hedef dil ortamından uzaklığın da belirtilen hususlarda etkisi olduğu düşünülmektedir. Araştırma süresince yapılan gözlemlere bakıldığında dil öğretimi yapılan sınıfların kalabalık olması ve sınıf düzeninin ideal dil öğrenme düzenine sahip olmaması dil öğrenmeyi etkileyen bir faktör olarak görülmektedir. Yaklaşık 40 kişilik sınıflarda eğitim alan öğrenciler doğal olarak istenen öğrenimi gerçekleştiremez. Çünkü öğretmenin her öğrenci ile ayrı ayrı ilgilenmesi gerekmekte, ödev takibi vb. etkinliklerde sayının çok olması öğretimi olumsuz hâle getirmektedir.

Ders araç ve gereçlerine bakıldığında Yeni Hitit Yabancılara Türkçe Ders Kitabı'nın kullanıldığı görülmüştür. Bu kitabın haricinde hiçbir etkinlik kitabı veya malzemesinin olmayışı öğrencinin öğrendiklerini tekrar edememesinde ve pratiğe dökememesinde etkilidir.

Bir diğer etken ise öğrenilen dil ile ana dil arasındaki büyük farklılıklardır. Sınıf mevcudu ve ders saati sayısı göz önünde bulundurulursa alfabe ve ünlü ünsüz uyumlarına yeterince yer verilemediği bu sebeple de iki dil arasındaki en büyük fark olan alfabe farklılığının problem oluşturduğu görülmektedir. Önemli olduğu düşünülen diğer faktör ise öğrencilerin hedef dil ortamından uzak olmalarıdır. Bu sebeple ders içerisinde öğrendikleri bilgi ve edindikleri beceriler sınıf dışına çıkıldığı anda devam etmemekte, dil pratiğe dökülememektedir. Bu sebeple öğrencilerin özellikle de hedef dil ortamından uzak kalanların bol bol ders dışı dinleme ve okuma etkinliklerine ihtiyaçları vardır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmamızın çıkış noktası, Afganistan'da öğrenim gören Afgan öğrencilerin yazma becerilerinde karşılaştıkları problemlerini tespit etmek ve hedef dil ortamından uzak olan bu öğrencilerin dil yanlışlarını tespit ederek çözüm yolları üretmektir. Bu kapsamda elde edilen veriler incelenmiş ve 99 kadar farklı yazım yanlışı tespit edilmiştir. Tespit edilen yanlışlar, alan yazında yapılan benzer çalışmalar ile yakınlık göstermektedir. Türkçe ile Farsçanın arasındaki temel farklar iyi belirtilerek üzerinde durulması gerekmektedir.

Elde edilen verilere bakıldığında Farsçada olmayan -ı, -ö, -ü seslerinin yazımında karışıklık yaşandığı görülmektedir. Bu sebeple temel seviyede alfabe ve uyumların üzerinde yeterince durulmalıdır. Sınıflarda her öğrencinin dil gelişiminin takip edilmesi ve ek etkinliklerle desteklenmesi faydalı olacaktır. Öğretmen her gün mutlaka ödev vermeli, verdiği ödevleri her gün kontrol ettikten sonra öğrencilere yaptıkları yanlışlıkları göstermesi, dil öğretimi açısından faydalı bir çalışmadır.

Bu hususlar göz önünde bulundurularak getirilebilecek çözüm önerileri şu şekilde sıralanabilir:

- ✓ Türkçe ile Farsça arasında ortak kelimelerin sayısı oldukça fazladır. Bu hususta ortak özelliklerin ortaya çıkarılması dil açısından faydalı olabilir.
- ✓ Fiillerin hangi hâl ekleri ile kullanıldığını açıklayan sözlüklerle yardımcı okuma kitapları ve bireysel öğrenmeye imkân tanıyan etkileşimli ders araç gereçleri özellikle Türkiye dışında Türkçe eğitimi veren yerlerde buldurulmalıdır.
- ✓ Ders içeriğinde dilbilgisinden çok okuma ve dinleme becerilerine ağırlık verilmeli böylece dil öğrenimi kolaylaştırılmalıdır.
- ✓ Ünlü uyumu, hâl ekleri ve diğer eklerin yazımı, yabancı öğrencilerin en çok zorlandıkları konular arasındadır. Bu sebeple bu konularla ilgili olarak sınıf içi ve dışı uygulamalara yer verilmelidir.
- ✓ Dil öğrenenlerin ihtiyaçlarının tespiti ve dili öğrenme sebepleri belirlenmeli ve kapsamlı bir dil dosyası oluşturulmalıdır.
- ✓ Alan yazın incelendiğinde Arap ve Fars öğrencilerin okuma ve yazma sorunu diğer yabancı öğrencilere göre daha fazladır. Bunun temel sebebi alfabe farklılığı ve ünlülerin kullanımınıdır. Bu yüzden okuma ve yazma çalışmalarının yeterince yaptırılması önem arz etmektedir.
- ✓ Tüm bu öneriler öncelikle kurumsal olarak sonrasında ise dil öğretim merkezinin kendi çabaları ile gerçekleştirilirse Afganistan'da Türkçenin daha iyi öğrenilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Derjaj, A. (2005). *Arnavut Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Karşılaştıkları Biçimbilimsel Düzlemdeki Sorunlar*. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim Anabilim Dalı.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER Öğrencilerinin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Sorunlar ve Bunların Çözümüne Yönelik Öneriler. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*.
- Nurlu, M. (2013). Fransa'da Türkçe, Türkiye'de Fransızca Öğretimi. *Turkish Studies*, 8(10), 477-498.
- Okatan, H. İ. (2012). Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Okuyan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Zorlukları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 79-112.
- Şahin, M. (2008). *Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı.
- Tunçel, H. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe (ydt) Başlangıç Seviyesi Öğrencilerinin Yazım Yanlıları. *International Journal of Social Science*, 6(3), 729-745.

EXTENDED SUMMARY

In this study, document analysis and compilation of documentary source models are used in accordance with qualitative research model. The researchers dissect available sources, evaluate them, and express their opinions about the mistakes and the solution proposals they have spotted. The data of the research consist of A1 level written examinations, teachers' opinions and researchers' observations. All the data obtained in the study are analyzed in details. As a result of the analysis, grammar mistakes were determined and classified into three groups; spelling mistakes, suffix and prefix mistakes, and lexical mistakes.

Method of Study

In this study, document analysis according to qualitative research methods and compilation of documentary sources model were used. The researchers evaluated and examined available resources related to the topic, gave their opinion about the resulting errors and solutions. The obtained data were subjected to content analysis.

Universe and Paradigm

The scope of the study was constituted of 94 high school students who take basic level Turkish lessons in the Afghan Kabul Military High School. In the study the entire universe has been reached.

Analysis of data

All data obtained in this study were examined one by one. As a result of the review, mistakes are identified and these data were controlled and examined to another instructor working in this field. Data are grouped in computer and these groups are formed in this way.

- Spelling Mistakes
- Paragoge Mistakes
- Word Mistakes

Discussion of Findings

Throughout the study, we see that the most was made of the failure of letters. The major reasons for this are that the Persian alphabet is different from the Turkish alphabet and the lack of vowel-consonant

harmony, which is in Turkish, is not in Persian. Words established with vowels in Turkish are carried out with only 4 letters in Persian. For this reason, starting from the alphabet vowels and consonants in Turkish should be shown generously in word. After the mistakes on the spelling the letters, the most commonly made mistake is spelling the word.

The word education is an indispensable part of language teaching. Increasing the work to be done for the word education will minimize such errors. In this respect, more reading activities should be done for word education, weekly word homeworks and words appropriate to the level in the exercise should be added.

Another mistake encountered at work is mistakes made on the possessive and case suffixes. When the data were analyzed, it is seen that this is stem from the incorrect writing adds or not to writing adds. To prevent this from happening, these studies can be done.

Firstly, it is necessary to take advantage of reading text for teaching this adds. Improper use of time is the one of the other problems encountered in teaching Turkish to foreigners. When looking at the data, it is seen that mistakes that has been made in the form failure to pay attention to audio events during the addition of the word attachment and adding “-yor” attachment to every word.

All these considerations as well as the environment in which teaching is done, teaching materials, language differences and the distance from the target language environment and languages differences are thought to have an impact on the issues mentioned. Considering the observations made during the study, the class on which language teaching held is crowded and the lack of the order of ideal language learning on the class scheme are seen as a factor in order to learn the language. Students studying in the class of about 40 people cannot achieve the desired learning naturally. Because teachers have to deal individually with each student, having a lot of number of students the activity like homework etc. affects education adversely. Another factor is that the major differences between the native language and the learned language. Considering class size and the number of hours, it can be seen that not to be given enough time to the alphabet and harmony of vowels-consonants and therefore the alphabet difference that the biggest difference between the two languages create problems.

Other factor thought to be important that the students are away from the target language environment. For this reason, skills that they acquired and knowledge that they learned in the course will not continue outside the class, language cannot be put into practice.

As a result; the starting point of our study is to detect writing problems encountered by Afghan students who are being educated in Afghanistan and to find solutions after detecting these students' language mistakes who are away from the target language environment. In this scope, obtained data were investigated and 99 different miswriting were found. These mistakes are alike to that were found in similar studies in the literature. The fundamental differences between Turkish and Persian need to be handled well and focused on.

When the obtained data was examined it can be seen that there was confusion about how to write -ı, -ö, ü, sounds which don't exist in Persian. Therefore, at basic level alphabet and harmony should be dwelt on. Monitoring every student's language development in class and supporting with supplementary materials will be beneficial. Teacher should assign homework every day and after checking them giving feedback about their errors is a useful activity in terms of language teaching

These aspects taken into consideration, solution suggestions are as follows:

- ✓ Writing of vowel harmony, case suffixes and other suffixes are between the most problematic topics for foreign students. Therefore activities inside and outside of the class should be included about this topic
- ✓ Needs of the language learners and the reasons for learning the language should be determined and a comprehensive language dossier should be kept.
- ✓ When the literature is reviewed Arab and Persian students' reading and writing problems are more than other students. Basic reason of this is different alphabet and use of vowels. For this reason, it is of great importance to carry out adequate reading and writing activities.
- ✓ We see two basic difference when considering field of language teaching, being as countries who teach their language and the ones whose languages are being learned. Because need and motivation are of great importance in learning a language. To learn a language one needs to

feel necessity for it. Language is an indicator of a country's direct impact, its greatness and its feature of being a world country. Accordingly, for a country to be preferred by people about economic, political, military and maybe the most importantly education has a major effect on learning that language.

All these suggestions if carried out principally institutionally and then by language teaching center's own efforts are considered to contribute to learning Turkish better in Afghanistan.

